

MỘT CÂY NHO MỘT THÂN MÌNH
ĐỂ XÂY DỰNG MỘT “NỀN MỤC VỤ HIỆP THÔNG”
(*Một góp ý cho định hướng mục vụ năm 2023: CÙNG CỐ SỰ HIỆP THÔNG*)

Dẫn nhập: Hiệp thông: linh hồn của một cơ chế

Nếu trong phụng vụ từ “Amen” được nhắc đi nhắc lại nhiều nhất¹, thì trong lãnh vực thần học, tu đức, mục vụ..., “Hiệp Thông” có lẽ là một trong những chuyên đề được Dân Chúa chú trọng, lựa chọn, nghiên cứu, áp dụng thực hành nhiều nhất và cũng rộng rãi, bao quát nhất.

Thật vậy, trong sinh hoạt toàn thể của Dân Chúa: từ các sinh hoạt trọng điểm của Giáo Hội hoàn vũ đến địa phương, từ đời sống linh mục, thánh hiến đến giáo dân đời thường, từ các “văn kiện Huấn quyền của Tòa Thánh, của các Đức Giáo Hoàng” đến các chỉ thị và hướng dẫn mục vụ của các Giám Mục giáo phận hay nơi các bài giảng lễ ngày thường của các cha sở nhà quê..., chủ đề “Hiệp thông” gần như đâu đâu cũng được đề cao, quy chiếu, chú trọng... Quả thật, như Đức Thánh Giáo Hoàng Gioan Phaolô II nhấn mạnh trong Tông Thư “Khởi đầu Thiên Niên kỷ mới”: Hiệp thông chính là “linh hồn” làm cho “cơ chế Giáo Hội” sống động².

Nhân dịp Hội Đồng Giám Mục Việt Nam chọn lựa chủ đề “**CÙNG CỐ SỰ HIỆP THÔNG**” để làm chủ đề và định hướng mục vụ cho Năm 2023, xin được đóng góp một góc nhìn nho nhỏ như một “viên gạch tinh thần” để cùng nhau “**XÂY DỰNG MỘT “NỀN MỤC VỤ HIỆP THÔNG”**”.

Và để tiếp cận “nội dung” của chủ đề trên, xin được đề nghị một “lộ trình gợi ý” xoay quanh mấy điểm sau đây:

- Hiệp thông và vài “điểm dừng” để “ôn cố”.
- Đón nhận “ân ban Hiệp thông” trên nền tảng Mạc Khải.
- Hoán cải-Xây dựng mục vụ Hiệp thông.
- Nghệ thuật chăm sóc mục vụ hiệp thông.

Dĩ nhiên, những gợi ý này không đi ngoài tinh thần cũng như mục đích của “tiến trình hiệp hành” mà Thượng Hội Đồng Giám Mục thế giới thứ XVI đề ra, đó là: “*tiến trình hiệp hành không phải là cung cấp kinh nghiệm tạm thời hoặc một lần về tính hiệp hành, mà là tạo cơ hội cho toàn Dân Chúa cùng nhau phân định cách tiến bước trên con đường trở thành một Hội thánh mang tính hiệp hành hơn trong tầm nhìn dài hạn.*”³.

Vâng, công việc mục vụ của Giáo phận chúng ta luôn luôn là một “chương trình dài hơi”; và mỗi một lần “đại hội” như thế này, có thể nói được, là một cuộc “bắt đầu lại”, “xuất phát lại”. Năm nay, cùng với toàn thể Giáo Hội Việt Nam, chúng ta chọn cuộc xuất phát lại với “cột mốc đầu tiên” trong tiến trình hiệp hành đó là “Hiệp thông”; mà nếu dùng ngôn ngữ của Kinh Thánh đó là “*Một Cây Nho, Một Thân Mình*” (Ga 15,5; 1 Cr 12,27).

Hy vọng trong thời gian ngắn ngủi nhưng rất quý giá này, anh chị em chúng ta sẽ thực thi đúng nguyện vọng của Hội Thánh thông qua tiếng nói của Thượng Hội Đồng Giám Mục, khi cất nghĩa từ “Hiệp thông”: “*Do ý muốn nhân lành, qua giao ước mà Ngài ban cho dân, Thiên*

¹ Chỉ trong Phụng vụ Thánh Lễ thôi, từ “Amen” được đọc, tung hô nhiều lần; nhất là khi mỗi người lên rước lễ, đều đáp “Amen” trước khi đón nhận Mình Thánh Chúa.

² ĐGH GIOAN PHAOLÔ II, *Tông Thư Novo Millennio Inuente (Khởi Đầu Thiên Niên Kỷ Mới)*, Ban hành ngày 06-01-2001, Bắt đầu thiên niên kỷ mới và khi kết thúc Năm Đại Toàn Xá 2000, số 45: “*linh đạo hiệp thông, nhờ thúc giục một sự tín cẩn và cởi mở hoàn toàn phù hợp với phẩm giá và trọng trách của mỗi thành phần Dân Chúa, làm cho thực tại cơ chế có một linh hồn.*”

³ VADEMECUM, 1.3 *Mục đích Thượng Hội đồng này nhắm đến. Các mục tiêu của tiến trình hiệp hành.*

Chúa quy tụ chúng ta lại với nhau như những dân khác biệt nhưng cùng một đức tin. Cội nguồn sâu xa nhất của sự hiệp thông mà chúng ta cùng chia sẻ phát xuất từ tình yêu và sự hiệp nhất của Thiên Chúa Ba Ngôi. Chính Chúa Kitô là Đấng hòa giải chúng ta với Chúa Cha và liên kết chúng ta với nhau trong Chúa Thánh Thần. Khi liên kết với nhau, chúng ta được gọi hứng từ việc lắng nghe Lời Chúa, qua Truyền thống sống động của Giáo hội, và được đắm mình vào cảm thức đức tin mà chúng ta cùng chia sẻ. Tất cả chúng ta đều có vai trò của mình trong việc biện phân và thực hiện lời kêu gọi mà Thiên Chúa dành cho dân Ngài.⁴

I. HIỆP THÔNG VÀ VÀI ĐIỂM DỪNG ĐỂ “ÔN CỔ”:

Trước khi đi vào câu chuyện chia sẻ chính thức về một nền “mục vụ hiệp thông”, chúng ta thử dừng lại một chút để ôn lại “câu chuyện hiệp thông” đã diễn ra trong nhịp sống đức tin của Dân Chúa trên bình diện Giáo Hội hoàn vũ cũng như trên bình diện Giáo hội địa phương tại Việt Nam từ “cuối năm 2000” đến nay. Dĩ nhiên, đây không phải là chuyện “hoài cổ” để khơi gợi thái độ “cảm ràm” theo cái kiểu tiêu cực “*Biết rồi, chuyện cũ, nói mãi!*”, mà là trong thái độ và tinh thần “nhật nhật tân” hay “hoán cải mục vụ” giúp nhau vươn tới “*sự hiệp nhất trong đức tin và trong sự nhận biết Con Thiên Chúa, tới tình trạng con người trưởng thành, tới tầm vóc viên mãn của Đức Ki-tô.*” (Ep 4, 13).

1. Hiệp thông: trọng điểm mục vụ của “Đại Năm Thánh 2000”:

Trên bình diện Hội Thánh hoàn vũ, sự kiện “Đại Năm Thánh 2000” mừng “*hai ngàn năm Chúa Giêsu giáng sinh*” là biến cố mục vụ mang “tầm mức thế kỷ”. Chính trong dịp trọng đại này, chúng ta có thể gặp được chủ đề “hiệp thông” được nhấn mạnh qua các Văn kiện Huấn Quyền, như là “điểm nhấn” quan trọng trong hành trình đức tin của Dân Chúa:

- Hiệp Thông: Một chiều kích hoán cải căn bản để chuẩn bị mừng Đại Năm Thánh: “*Trong số những tội lỗi cần phải dứt khoát thống hối và cải thiện, chắc chắn phải kể tới những tội lỗi đã làm thiệt hại đến niềm hiệp nhất theo ý Thiên Chúa muốn nơi dân của Người. Trong giòng lịch sử 1000 năm mà giờ đây đang đến hồi kết thúc, việc hiệp thông hội thánh, còn hơn cả trong ngàn năm đầu, đã bị tổn thương một cách xót đau, một sự kiện "mà có những lúc cả hai bên đều phải trách mình" (Sắc lệnh Unitatis Redintegratio, đoạn 3). Những vết thương như thế hiển nhiên là phản lại với ý muốn của Chúa Kitô và gây gương mù cho thế giới (cùng đoạn sắc lệnh trên). Những tội lỗi quá khứ này, bất hạnh thay, vẫn còn đè nặng trên chúng ta và vẫn từng là những thử thách hiện nay. Cần phải thực hiện những bổ khuyết cho chúng, và tha thiết xin Chúa Kitô thứ tha.*”⁵

- Hiệp thông: Một linh đạo cho toàn thể Hội Thánh trong Thiên niên kỷ mới: “*Biến Giáo Hội thành nhà và trường hiệp thông: đó là thách đố lớn giáp mặt chúng ta trong ngàn năm đang bắt đầu, nếu chúng ta muốn trung thành với chương trình của Chúa và đáp ứng những ước mơ sâu xa nhất của thế giới. Nhưng điều đó có nghĩa gì trên thực tế? Ở đây cũng vậy, ý nghĩ chúng ta hướng ngay tới việc phải làm, nhưng đó không phải là động lực đúng phải theo. Trước khi vạch ra những chương trình thực hành, chúng ta cần cố võ một linh đạo hiệp thông, làm cho linh đạo*

⁴ Sđđ, Các từ then chốt dành cho tiến trình hiệp hành.

⁵ ĐGH GIOAN PHAOLÔ II, *Tông thư Tertio millennio adveniente (Ngàn năm thứ ba đang đến)*, Ban hành ngày 10-11-1994, Về việc Giáo Hội Công Giáo sửa soạn mừng Đại Năm Thánh 2000, số 34.

đó thành nguyên lý hướng đạo giáo dục bất cứ nơi nào huấn luyện các cá nhân và người Kitô hữu, bất cứ nơi nào đào tạo những kẻ phục vụ bàn thờ, những người tận hiến và những lao công mục vụ, bất cứ nơi nào xây dựng các gia đình và các cộng đồng.”⁶.

2. Những “cột mốc hiệp thông” qua các Thượng Hội đồng Giám mục thế giới:

Ngoài hai “điểm nhấn mục vụ” mang tính Giáo Hội toàn cầu như đã nêu, trên con đường lữ hành đức tin của Dân Chúa trong khoảng từ đầu Thiên niên kỷ thứ ba đến nay, Huấn Quyền Giáo Hội (qua các Thượng Hội Đồng Giám Mục thế giới) đã để lại những “cột mốc” thiêng liêng quan trọng và cần thiết liên quan đến “giáo huấn Hiệp thông” mà chúng ta có thể đọc lại để thêm phần xác tín:

2.1. Thượng Hội Đồng Giám Mục thường lệ lần thứ 11 (02/10 - 23/10/2005): “Bí tích Thánh Thể, nguồn mạch và chóp đỉnh đời sống và sứ mạng của Giáo Hội”: **Hiệp Thông nhờ Thánh Thể** trong Tông huấn *Sacramentum Caritatis* (Bí tích Tình yêu) của Đức Bênêdictô XVI (22/02/2007):

“Điểm đặc biệt, Kinh Nguyện Thánh Thể II liên kết lời cầu xin cho sự hiệp nhất của Hội Thánh với lời kinh khẩn cầu Chúa Thánh Thần sau khi truyền phép, bằng công thức như sau: “*Chúng con nài xin Chúa cho chúng con khi thông phần Mình và Máu Đức Kitô, được quy tụ nên một nhờ Chúa Thánh Thần*”. Công thức này cho thấy rõ ràng *hiệu quả (res)* của Bí tích Thánh Thể là sự hiệp nhất của các tín hữu trong sự hiệp thông Hội Thánh. Như thế Bí tích Thánh Thể tỏ hiện là nền tảng của Hội Thánh là mầu nhiệm Hiệp thông. Tới tở Chúa là Đức Giáo Hoàng Gioan Phaolô II trong thông điệp “*Hội Thánh sống nhờ Thánh Thể*” (*Ecclesia de Eucharistia*)⁷ giúp chúng ta chú ý đến liên hệ giữa Bí tích Thánh Thể và hiệp thông. Ngài nói việc cử hành tưởng niệm Đức Kitô là “*cách thể hiện cao cả nhất dưới dạng Bí tích sự hiệp thông trong Hội Thánh*”⁸.

2.2. Thượng Hội Đồng Giám Mục thường lệ lần thứ 12 (05/10-21/10/2008): “Lời Chúa trong đời sống và sứ vụ của Giáo Hội”: **Hiệp Thông nhờ Lời Chúa** trong Tông huấn *Verbum Domini* (Lời Chúa) của Đức Bênêdictô XVI (30/09/2010):

“Quả thật, chính trong Kinh Thánh, chúng ta gặp được lời cầu nguyện rất cảm động Đức Giêsu dâng lên Chúa Cha để xin cho các môn đệ của Người được nên một, hầu thế gian có thể tin (x. Ga 17,21). Tất cả những điều này càng củng cố chúng ta trong xác tín rằng cùng lắng nghe và suy niệm Lời Chúa giúp chúng ta sống sự hiệp thông thật sự, cho dù chưa trọn vẹn; “việc cùng nhau lắng nghe Kinh Thánh như thế thúc đẩy chúng ta đi tới đối thoại bác ái và làm tăng trưởng đối thoại chân lý”. Thật vậy, cùng lắng nghe Lời Thiên Chúa với nhau, cùng thực hành *Lectio divina*, để cho mình ngỡ ngàng trước tính chất mới mẻ, không bao giờ già đi hoặc cạn kiệt, của Lời Thiên Chúa, vượt thắng tình trạng điếc lác khiến chúng ta không nghe được những lời không hòa hợp với các ý kiến hoặc thành kiến của chúng ta, lắng nghe và học hỏi Lời trong sự

⁶ ĐGH GIOAN PHAOLÔ II, *Tông Thư Novo Millennio Inuente* (Khởi Đầu Thiên Niên Kỷ Mới), sđd, số 43.

⁷ Thông điệp “*Hội Thánh sống nhờ Thánh Thể*” (*Ecclesia de Eucharistia*) được ĐGH Gioan Phaolô II ban hành ngày 17.4.2003.

⁸ ĐGH BÊNÊDICTÔ XVI, *Tông huấn Sacramentum Caritatis* (Bí tích Tình yêu), Bí Tích Thánh Thể và sự hiệp thông trong Hội Thánh, số 15.

hiệp thông với các tín hữu thuộc mọi thời đại: tất cả những điều này làm nên một con đường phải rào qua để đạt tới sự hợp nhất trong đức tin, như một lời đáp trả cho việc lắng nghe Lời Thiên Chúa.”⁹.

2.3. Thượng Hội Đồng Giám Mục thường lệ lần thứ 13 (07/10 - 28/10/2012): “Tân Phúc âm hóa để loan truyền đức tin Kitô giáo”: **Hiệp Thông và sứ mệnh chứng tá** trong Tông huấn Evangelii Gaudium (Niềm vui của Tin Mừng) của Đức Phanxicô (24/11/2013):

“Tôi đặc biệt xin các Kitô hữu trong các cộng đồng trên khắp thế giới cống hiến một chứng tá rực sáng và hấp dẫn về tình hiệp thông huynh đệ. Hãy làm cho mọi người thán phục vì anh chị em chăm lo cho nhau, khích lệ và nâng đỡ lẫn nhau: “Ở điểm này, mọi người sẽ nhận biết anh em là môn đệ của Thầy: là anh em có lòng yêu thương nhau” (Ga 13:35). Đây là lời cầu nguyện cảm động của Đức Giêsu: “Xin cho tất cả nên một... trong chúng ta... để thế gian tin...” (Ga 17:21). Hãy cảnh giác trước cám dỗ của sự đố kỵ! Tất cả chúng ta cùng trên một con thuyền hướng về cùng một bến bờ! Chúng ta hãy xin ơn vui mừng vì các ân điển của mỗi người, chúng thuộc về mọi người.”¹⁰.

2.4. Thượng Hội Đồng Giám Mục thường lệ lần thứ 14 (04/10 - 25/10/2015): “Ơn gọi và sứ mạng của gia đình trong Giáo hội và trong thế giới ngày nay”: **Hiệp Thông và ơn gọi hôn nhân gia đình** trong Tông huấn Amoris Laetitia (Niềm vui của tình yêu) của Đức Phanxicô (19/03/2016):

“Linh đạo tình yêu gia đình được cấu thành từ hàng ngàn cử chỉ thực tế và cụ thể. Trong tình hiệp thông được xây dựng từ bao nhiêu là dâng hiến và gặp gỡ, Thiên Chúa có chỗ ngự trị của Ngài. Sự dâng hiến cho nhau đó kết hợp “những giá trị nhân văn và thần linh”, vì nó là sự tròn đầy của tình yêu Thiên Chúa. Cuối cùng, linh đạo hôn nhân là một linh đạo của mỗi dây ràng buộc, trong đó tình yêu Thiên Chúa cư ngụ. Sống tốt đẹp tình hiệp thông gia đình là một hành trình đích thực để nên thánh trong đời sống hằng ngày và để được lớn lên trong kinh nghiệm thần bí, một phương thế để kết hợp thâm sâu với Thiên Chúa. Quả thật những đòi hỏi của đời sống huynh đệ và cộng đoàn trong gia đình là một cơ hội để người ta không ngừng mở lòng ra hơn nữa, và nhờ đó có thể gặp gỡ Chúa ngày càng trọn vẹn hơn.”¹¹.

2.5. Thượng Hội Đồng Giám Mục thường lệ lần thứ 15 (19/03 – 24/03/2018): “Giới trẻ, Đức tin và biện phân ơn gọi”: **Hiệp Thông huynh đệ và niềm vui** trong Tông huấn Christus Vivit (Chúa Kitô đang sống) của Đức Phanxicô (25/03/2019):

“Thiên Chúa yêu thích niềm vui của người trẻ và Ngài mời họ trước hết hướng đến niềm vui sống tình hiệp thông huynh đệ, hướng đến cảm nhận niềm vui cao vời của người biết chia sẻ, vì “cho đi thì vui hơn là nhận lại” (Cv 20,35) và “Thiên Chúa yêu thích những ai vui vẻ dâng hiến” (2 Cr 9,7). Tình huynh đệ gia tăng gấp bội khả năng của chúng ta kinh nghiệm niềm vui, bởi vì nó làm cho chúng ta vui vì điều tốt đẹp của người khác. “Hãy vui với người vui” (Rm 12,15). Ước gì sự hồn nhiên và những xung năng của tuổi trẻ chúng con ngày càng được biến đổi hơn nữa thành tình yêu thương huynh đệ, tươi trẻ, luôn sẵn sàng tha thứ, quảng đại, khao

⁹ *Id.*, *Tông huấn Verbum Domini (Lời Chúa)*, số 46.

¹⁰ ĐGH PHANXICÔ, *Tông huấn Evangelii Gaudium (Niềm vui của Tin Mừng)*, số 99.

¹¹ *Id.*, *Tông huấn Amoris Laetitia (Niềm vui của tình yêu)*, số 315-316.

khát xây dựng cộng đồng. Một câu ngôn ngữ châu Phi nói: “Nếu bạn muốn đi nhanh, hãy đi một mình. Nếu bạn muốn đi xa, hãy đi với những người khác”. Chúng ta đừng để mình bị đánh cắp mất tinh huỳnh đê.”¹².

2.6. Thượng Hội Đồng Giám Mục thường lệ lần thứ 16 (10/2021 – 10/2023): “Vì một Hội Thánh hiệp hành: hiệp thông – tham gia – sứ vụ”: **Hiệp Thông biểu lộ bản chất của Hội Thánh** trong hai tài liệu hướng dẫn thực thi tiến trình hiệp hành:

- TÀI LIỆU CHUẨN BỊ: Một cơ hội để biểu lộ “bản chất hiệp thông”: “*hiệp hành còn “chỉ phương cách sống và hành động (modus vivendi et operandi) đặc trưng của Giáo hội, dân Thiên Chúa, vốn biểu lộ và thực hiện cách cụ thể bản chất hiệp thông của mình khi mọi thành viên của Giáo hội đồng hành cùng nhau, tập hợp lại trong đại hội và cùng tham gia tích cực vào sứ vụ phúc âm hóa của Giáo hội*”¹³

- VADEMECUM: Nói “có” với hiệp thông và nói “không” với chia rẽ: “*Để tất cả chúng nên một (Ga 17,21). Đây là lời Chúa Giêsu thiết tha khẩn cầu Thiên Chúa Cha, để các môn đệ của Ngài được hiệp nhất với nhau. Chúa Thánh Thần dẫn đưa chúng ta đi sâu hơn vào mỗi hiệp thông với Thiên Chúa và với nhau. Những mầm mống chia rẽ sẽ chẳng mang lại hoa trái gì... Việc chống đối người khác hay cố vũ những cuộc xung đột gây chia rẽ, đe dọa sự hiệp nhất và hiệp thông trong Hội thánh đều là những điều trái ngược với tinh thần hiệp hành.*”¹⁴.

3. Hiệp thông: lựa chọn của Giáo Hội tại Việt Nam:

Trên bình diện Giáo Hội địa phương, nhân dịp Giáo Hội tại Việt Nam mừng Năm Thánh 2010, kỷ niệm 350 thiết lập hai giáo phận Đàng Ngoài và Đàng Trong (1659 – 2009) và 50 năm thiết lập Hàng Giáo phẩm Việt Nam (1960 – 2010), *Hiệp thông* cũng được Hội Đồng Giám Mục Việt Nam chọn lựa như những trọng tâm để sống và cử hành Năm Thánh qua hai văn kiện:

- Thư Công bố Năm Thánh 2010 của HĐGMVN: Xây dựng Giáo Hội theo mô hình Hiệp Thông: “*Trong Năm Thánh, chúng ta hãy cùng nhau xây dựng Giáo Hội theo mô hình Hiệp Thông và Tham Gia. Tự bản chất, Giáo Hội là hiệp thông, bắt nguồn từ chính mầu nhiệm Thiên Chúa Ba Ngôi. Chúa Ba Ngôi vừa là suối nguồn vừa là mẫu mực và cùng đích của sự hiệp thông trong Giáo Hội (...). Nhờ hiệp thông với Chúa, chúng ta được hiệp thông với nhau trong tình yêu và chân lý, được bày tỏ trọn vẹn nơi Chúa Kitô (...). Cũng trong dòng chảy hiệp thông, chúng ta được mời gọi góp phần xây dựng trần thế...*”¹⁵.

- Diễn văn khai mạc Năm Thánh tại Sở Kiện ngày 24.11.2009 của Đức cha Phêrô Nguyễn Văn Nhơn, Chủ tịch HĐGMVN: Hiệp thông, phong cách sống của người “Kitô hữu thứ thiệt”: “*Như thế, cử hành Năm Thánh 2010 mời gọi và thúc đẩy tất cả chúng ta cùng nhau xây dựng một Giáo Hội hiệp thông; một Giáo Hội trong đó mỗi người đồng cảm với Giáo Hội, vui niềm vui của Giáo Hội và đau nỗi đau của Giáo Hội; một Giáo Hội trong đó mỗi người cảm nhận mình được yêu thương chăm sóc, đồng thời có trách nhiệm chăm lo cho người khác cũng như cho ích*

¹² Id., *Tông huấn Christus vivit (Đức Kitô đang sống)*, số 167.

¹³ TÀI LIỆU CHUẨN BỊ, II. Một Hội Thánh hiệp hành từ nền tảng, số 10, tr. 13.

¹⁴ VADEMECUM, 2.4 Các cạm bẫy cần tránh, 7,8.

¹⁵ HĐGMVN, *Thư Công bố Năm Thánh 2010*, Ban hành ngày 9.10.2009, số 3,4,5.

chung của Giáo Hội. Đó chính là cách thể hiện tư cách người môn đệ chân chính của Chúa như Người đã truyền dạy: “Hãy yêu thương nhau như Thầy đã yêu thương anh em” (Ga 15,12) và “Cứ dẫu này người ta nhận biết anh em là môn đệ của Thầy, là anh em yêu thương nhau” (Ga 13,35).”¹⁶.

Riêng trên “bình diện cấp giáo phận”, Tổng Giáo phận Hà Nội đã chọn năm 2021 vừa qua làm năm “*Sống tình hiệp thông*” như được trình bày trong “Thư mục vụ hiệp thông 2021” của Đức Tổng Giám Mục Vũ Văn Thiên: “*Năm nay, năm 2021, chúng ta tiếp tục lộ trình nên thánh ở một góc độ khác, đó là sống tình hiệp thông. Năm Hiệp Thông khởi đầu vào Chúa nhật thứ nhất mùa Vọng. Nếu năm Nên thánh là tiền đề cho mỗi cá nhân để thánh hoá chính mình, thì Năm Hiệp Thông là động lực giúp chúng ta thánh hoá Gia đình, Hội đoàn, Giáo xứ, Giáo hạt và cả Tổng Giáo phận. Nền tảng của sự hiệp thông chính là sự liên kết nội tâm với Chúa. Nhờ mối liên kết này, người tín hữu xây dựng tình hiệp thông với tha nhân...*”¹⁷.

Nêu bật một vài “điểm dừng chân” để gọi là “ôn cố”, một điều không thể thiếu để tiến tới việc “tri tân” như người xưa đã xác lập như một “quy tắc”: “ôn cố tri tân”. Và bây giờ là lúc chúng ta đi vào trọng tâm của câu chuyện “một nền mục vụ hiệp thông”.

II. XÂY DỰNG MỘT NỀN MỤC VỤ HIỆP THÔNG

Kể từ sau Công Đồng Vatican II, một Công Đồng được mệnh danh là “Công Đồng mục vụ”, trong Giáo Hội đã xuất hiện nhiều dạng thức mục vụ:

- Để chăm sóc cộng đoàn về mặt cử hành và sống phụng vụ: *Mục vụ phụng vụ.*
- Để chăm sóc cộng đoàn (thuộc mọi đối tượng) về mặt giáo lý: *Mục vụ huấn giáo.*
- Để chăm sóc cộng đoàn về công tác truyền giáo: *mục vụ truyền giáo.*
- Để chăm sóc cộng đoàn về mặt giáo dân làm việc tông đồ: *Mục vụ tông đồ giáo dân.*
- Để hướng dẫn, phối trí, tổ chức cộng đoàn lo việc bác ái xã hội: *Mục vụ bác ái xã hội.*
- Để cộng đoàn quan tâm, hỗ trợ và nâng đỡ phát triển ơn gọi tu sĩ – linh mục: *Mục vụ ơn gọi.*
- Để chăm sóc mục vụ chuyên biệt cho giới trẻ: *mục vụ giới trẻ.*
- Để giúp các bạn trẻ chuẩn bị lập gia đình, sống tốt đời hôn nhân gia đình, giải gỡ rối ren đố vỡ...: *Mục vụ hôn nhân gia đình.*
- Để vận dụng các phương tiện truyền thông vào việc sống đạo ...: *Mục vụ truyền thông....*

Và như thế, để chăm sóc cộng đoàn ý thức và xây dựng mỗi giây hiệp thông trong nhịp sống đức tin, củng cố sự hiệp nhất, đương nhiên cần đến một nền **mục vụ hiệp thông**¹⁸.

Thế nhưng, để xây dựng một nền “mục vụ hiệp thông”, thì tiên vàn, toàn thể cộng đoàn Dân Chúa đều ý thức, nắm bắt, xác tín... về ý nghĩa, giá trị và sự cần thiết của “hiệp thông”. Bởi vì như tục ngữ xưa nay: “Vô tri bất mộ”; hay như kiểu nói bình dân của một thời kháng chiến: “Tư tưởng không thông vác bình đồng cũng nặng”.

¹⁶ ĐGM PHÊRÔ NGUYỄN VĂN NHƠN, *Diễn văn Khai mạc Năm Thánh 2010*, số 3.

¹⁷ GIUSE VŨ VĂN THIÊN, TỔNG GIÁM MỤC HÀ NỘI, *Thư mục vụ hiệp thông 2021*, website <https://www.tonggiaophanhanoi.org/thu-muc-vu-nam-hiep-thong/>

¹⁸ GIUSE VŨ VĂN THIÊN, TỔNG GIÁM MỤC HÀ NỘI, *Lời Giới thiệu Sách Giáo lý Năm mục vụ hiệp thông 2020-2021*: “*Định hướng mục vụ cho năm 2021 là sống tình hiệp thông. Hiệp thông với Chúa giúp chúng ta được thần linh hoá và nên giống Ngài. Hiệp thông với anh chị em làm nên vẻ đẹp của đời sống Kitô hữu. Tình hiệp thông nối kết chúng ta thành gia đình của Thiên Chúa, để giới thiệu một hình ảnh tuyệt vời về Giáo Hội với bốn đặc tính: Duy nhất, Thánh thiện, Công giáo và Tông truyền. Hiệp thông cùng làm nên sức mạnh, làm lan toả sự thánh thiện và tình yêu thương.*”, website <https://www.tonggiaophanhanoi.org/sach-giao-ly-nam-muc-vu-hiep-thong-2020-2021/>

Chính vì thế, bước đầu tiên để xây dựng một nền “mục vụ hiệp thông” đó là cùng nhau hiểu và xác tín nội dung ý nghĩa, ít ra là một cách khái quát, những điều cơ bản về “hiệp thông”. (Nếu ai muốn tìm nội dung và ý nghĩa “hiệp thông” mang tính hàn lâm nghiên cứu, có thể đọc bài khảo luận **“Giáo Hội Hiệp Thông”** của tác giả linh mục Phan Tấn Thành¹⁹; nếu chỉ để nắm bắt những điều giáo cơ bản mang tính mục vụ thì có thể đọc tài liệu **“Sách Giáo lý Năm mục vụ Hiệp thông” của Tổng Giáo phận Hà Nội**²⁰).

Ở đây, xin được nêu lên một số điểm giáo cơ bản để Đại Hội và những ai có trách nhiệm tùy nghi điều nghiên sao cho phù hợp với chương trình mục vụ của *năm hiệp thông 2023*.

1. Cao cả thay “ân ban Hiệp Thông”: Ý thức “ân ban Hiệp thông” trên nền tảng Lời Chúa và Giáo huấn Giáo Hội (Giáo lý cơ bản về Hiệp Thông):

Thái độ đầu tiên khi nói đến hiệp thông đó chính là “Tạ ơn”. Không phải là một “lời cảm ơn xoàng xĩnh”, lấy được, cho có chuyện..., mà phải là một sự “ngỡ ngàng”, trân trọng trước hồng ân đặc biệt này: hồng ân liên quan đến Ba Ngôi Thiên Chúa mà Thánh Phaolô đã cảm nhận và nguyện cầu cho cộng đoàn Côrintô và hôm nay Giáo Hội tiếp tục làm sống lại mỗi lần họp nhau dâng Thánh lễ: *“Nguyện xin ân sủng Đức Giêsu Kitô Chúa chúng ta, tình yêu của Chúa Cha và ơn thông hiệp của Chúa Thánh Thần ở cùng tất cả anh chị em”* (2 Cr 13, 13).

Phải ngỡ ngàng tạ ơn vì những lý do sau:

1.1. Hiệp thông mang tính sống còn: kết hợp mật thiết với Đức Kitô như cành nho trong thân nho: *Thầy là cây nho, anh em là cành. Ai ở lại trong Thầy và Thầy ở lại trong người ấy, thì người ấy sinh nhiều hoa trái, vì không có Thầy, anh em chẳng làm gì được* (Ga 15,5). Vâng, đây là sự hiệp thông “mang tính sống còn”; bởi vì, chúng ta không thể là Kitô hữu, là người theo đạo Kitô nếu không “hiệp thông” với chính Đức Kitô như “cành liền cây”. Nhưng cũng lưu ý: đây không phải là sự hiệp thông mang tính “chủ quan” thuộc về sự chọn lựa của con người như cái kiểu “thấy người sang bắt quàng làm họ”, nhưng là một ơn gọi, một chọn lựa, một ân ban đến của Thiên Chúa từ muôn thuở muôn đời, như lời thánh thi mở đầu trong bức thư của Thánh Phaolô gửi cộng đoàn Êphêsô: *“Trong Đức Kitô, Người đã chọn ta trước cả khi tạo thành vũ trụ, để trước thánh nhan Người, ta trở nên tinh tuyền thánh thiện, nhờ tình thương của Người...”* (Ep 1, 3-14). Xét cho cùng, nếu mỗi người Kitô hữu, trong mọi khoảnh khắc, đều sống và hành động, đều có hành vi, thái độ và tâm tình mang chiều kích “hiệp thông”, như cành nho trong thân nho”, thì tất cả đã trở nên thánh nhân ! (x. GH 10).

1.2. Hiệp thông mang tính “phẩm giá”: Nếu được hiệp thông với Đức Kitô như “cành nho trong thân nho” là một sự hiệp thông mang tính sống còn, căn bản, thì người Kitô hữu còn mang một phẩm giá tuyệt vời khi được tháp nhập vào thân mình màu nhiệm Đức Kitô với tư cách như một chi thể mà Đức Kitô chính là Đầu: *“Vậy anh em, anh em là thân thể Đức Ki-tô, và mỗi người là một bộ phận...”* (1 Cr 12, 12-27). Với phẩm giá “hiệp thông trong Thân mình Đức Kitô” này, các Kitô hữu không ngừng được Chúa Thánh Thần thánh hóa, hướng dẫn và trang điểm không chỉ bằng các bí tích và nhân đức mà còn bằng các đặc sủng thích hợp cho từng “chi thể” (1 Cr 12,

¹⁹ PHAN TẤN THÀNH, *Giáo Hội hiệp thông*, website <https://catechesis.net/giao-hoi-hiep-thong/>, đăng ngày 17/9/2020.

²⁰ Website *SÁCH GIÁO LÝ NĂM MỤC VỤ HIỆP THÔNG 2020 - 2021 | Tổng Giáo Phận Hà Nội* (tonggiaophanhanhanoi.org)

7-11). (x. GH 12). Hỏi thử trên trần gian này có dân tộc nào, tổ chức nào, đảng phái nào, công ty nào... có thể làm cho con người những điều kỳ diệu đó, có thể ban những ơn trọng đại đó !

1.3. Hiệp thông mang niềm hy vọng vĩnh cửu: “tái sinh” để được “phục sinh” trong Đức Kitô nhờ bí tích Rửa tội: *“Anh em không biết rằng: khi chúng ta được chìm vào nước thanh tẩy, để thuộc về Đức Ki-tô Giêsu, là chúng ta được chìm vào trong cái chết của Người sao? Vì được chìm vào trong cái chết của Người, chúng ta đã cùng được mai táng với Người. Bởi thế, cũng như Người đã được sống lại từ cõi chết nhờ quyền năng vinh hiển của Chúa Cha, thì chúng ta cũng được sống một đời sống mới... (Rm 6, 1-11); và “ăn Bánh trường sinh” để nắm chắc “chiếc vé” vào tham dự bàn tiệc Nước Trời, hay “hiệp thông Thánh Thể” để sống đời đời: “Ai ăn thịt và uống máu tôi, thì được sống muôn đời, và tôi sẽ cho người ấy sống lại vào ngày sau hết, vì thịt tôi thật là của ăn, và máu tôi thật là của uống. Ai ăn thịt và uống máu tôi, thì ở lại trong tôi, và tôi ở lại trong người ấy. Như Chúa Cha là Đấng hằng sống đã sai tôi, và tôi sống nhờ Chúa Cha thế nào, thì kẻ ăn tôi, cũng sẽ nhờ tôi mà được sống như vậy. Đây là bánh từ trời xuống, không phải như bánh tổ tiên các ông đã ăn, và họ đã chết. Ai ăn bánh này, sẽ được sống muôn đời.” (Ga 6, 54-58). (x. GH 7, 10).*

1.4. Hiệp thông mang tính “đáp trả và trách nhiệm”: ân ban hiệp thông không là một “của bắt được”, một “quà tặng cho không” để hưởng lợi cách ích kỷ mà là “ân ban để sinh hoa kết trái”: *“Cành nào gắn liền với Thầy mà không sinh hoa trái, thì Người chặt đi” (Ga 15, 2).* Hiến chế Giáo Hội của Công Đồng Vatican II đã khẳng quyết: *“Tuy nhiên, người nào, dù đã gia nhập Giáo Hội, nhưng vì không kiên trì sống trong đức ái, nên chỉ ở trong Giáo Hội theo “thể xác” chứ không phải với “tâm hồn”, thì vẫn không được cứu độ. Tất cả những người con của Giáo Hội phải nhớ rằng địa vị cao trọng họ có được không phải do công trạng riêng mình, nhưng do ân sủng đặc biệt của Đức Kitô; nếu không đáp lại ân sủng ấy bằng tư tưởng, lời nói và việc làm, thì thay vì được cứu độ, họ sẽ bị xét xử nghiêm khắc hơn” (GH 14).*

2. Sống “ân ban Hiệp thông”: Hoán cải - Xây dựng:

Một khi ý thức được “ân ban hiệp thông” cao quý như thế nào thì thái độ đầu tiên của chúng ta là cùng nhau hoán cải trước bao nhiêu lần, bao nhiêu cách đã sống, đã hành xử ngược lại với tính hiệp thông, thậm chí, phá đổ sự hiệp thông, hoặc trên bình diện cá nhân (đời sống thiêng liêng trong tương quan mỗi người với Chúa...), hoặc trên bình diện cộng đoàn, Giáo Hội (đời sống tương quan mỗi người với mọi người, cộng đoàn với cộng đoàn...).

2.1. Hoán cải mục vụ trên nền tảng hiệp thông:

- Ưu tiên hoán cải nội tâm: Chỉ có thể xây dựng một nền “mục vụ hiệp thông” khi mọi thành phần Dân Chúa bắt đầu cuộc “hoán cải nội tâm”: *“Không thể có việc đại kết đích thực mà không có hoán cải nội tâm. Thật vậy, những ước vọng hợp nhất khởi phát và thành tựu nhờ sự đổi mới tâm hồn, từ bỏ chính mình và quảng đại thực thi bác ái. Vì thế, cần phải cầu xin Chúa Thánh Thần ban cho chúng ta ơn biết thành thật từ bỏ, khiêm nhường và hiền hòa trong khi phục vụ, quảng đại trong tình huynh đệ đối với tha nhân. Vị Tông Đồ dân ngoại đã nói: “Đang bị xiềng xích trong Chúa, tôi khuyên anh em hãy tiến bước cho xứng với ơn kêu gọi anh em đã được, với tất cả lòng khiêm nhường và hiền hậu, hãy nhẫn nại chịu đựng lẫn nhau trong đức ái; hãy lo*

lắng duy trì sự hợp nhất của Chúa Thánh Thần trong mối dây hòa thuận” (Ep 4,1-3) (Sắc lệnh về Đại Kết số 7). (x. Tông huấn Hòa giải và Sám Hối của ĐGH Gioan Phaolô II)²¹.

- Các cá nhân cần hoán cải: Linh mục, tu sĩ, các thành phần giáo dân... : can đảm và trung thực nhìn nhận cách sống, hành xử phá vỡ sự hiệp thông, hiệp nhất (óc giáo sĩ trị, náo trạng phe nhóm, cục bộ, cá nhân chủ nghĩa, tâm thức hãnh tiến kiêu căng...). Cần đọc lại các gợi ý hoán cải của THĐGM XVI trong VADEMECUM:

- *Sẵn sàng hoán cải và thay đổi: Thông thường, chúng ta có thể kháng cự những gì Chúa Thánh Thần đang cố gắng thúc chúng ta đảm nhiệm. Chúng ta được kêu gọi từ bỏ những thái độ tự mãn và an phận khiến chúng ta đưa ra những quyết định chỉ dựa vào những cách thức hoạt động xưa cũ.*

- *Loại bỏ các thành kiến và khuôn mẫu sẵn: Chúng ta có thể bị trì trệ bởi những yếu đuối và tội lỗi của mình. Bước đầu tiên để lắng nghe là giải phóng trí óc và con tim khỏi những thiên kiến và khuôn mẫu dẫn vào đường lầm, đưa đến u mê và chia rẽ.*

- *Vượt khỏi thói giáo sĩ trị: ... Tính hiệp hành mời gọi các mục tử chăm chú lắng nghe đoàn chiên được giao cho mình chăm sóc, cũng như mời gọi giáo dân tự do và trung thực diễn tả quan điểm của mình. Mọi người lắng nghe nhau vì tình yêu, trong tinh thần hiệp thông và sự vụ chung của chúng ta. Như thế quyền năng Chúa Thánh Thần được biểu lộ muôn vàn cách trong và qua toàn thể Dân Chúa.*

- *Chữa trị virus tự mãn: ... Bỏ đi thói ảo tưởng tự mãn, chúng ta mới có thể học hỏi lẫn nhau, đồng hành với nhau và phục vụ lẫn nhau. Chúng ta có thể xây những nhịp cầu bắc qua những bức tường đôi khi đe dọa ngăn cách chúng ta, như tuổi tác, giới tính, giàu nghèo, năng lực, giáo dục, v.v... (VADEMECUM 2.3)*

- Các cộng đoàn cần hoán cải: Cộng đoàn giáo xứ, giáo họ biệt lập, các cộng đoàn tu trì, ca đoàn, HĐGX, GLV, các hội đoàn (Legio Mariae, MTGTT...): Khiêm hạ và mạnh mẽ nhận ra: tình trạng chia rẽ, tranh chấp, thái độ khép kín với vỏ bọc an toàn, tự sướng với bề ngoài ngăn nắp, ổn định, trật tự... mà thiếu tinh thần thuận hòa, bao dung, cởi mở, cầu tiến, “đi ra”, canh tân theo các chỉ dẫn của Tin Mừng, của đoàn sủng...: *“Một số thậm chí không còn bằng lòng sống như một phần tử của cộng đồng Hội Thánh rộng lớn hơn nhưng phát triển một tinh thần loại trừ, tạo ra một “phe nhóm nội bộ”. Thay vì thuộc về một Hội Thánh toàn thể trong tất cả sự đa dạng, họ thuộc về nhóm này hay nhóm nọ, nghĩ rằng mình thì khác hay đặc biệt...” (EG 98)*

2.2. Xây dựng nền “mục vụ hiệp thông”:

- Xây dựng cộng đoàn *“Hiệp thông nhân bản”*: Cảm thức “thuộc về”, liên đới, chấp nhận khác biệt, tinh thần làm việc chung...: *“Để có được mối tương giao tốt đẹp, cần phải phát huy các giá*

---

²¹ ĐGH GIOAN PHAOLÔ II, *Tông huấn Hòa giải và Sám Hối (Reconciliatio et Paenitentia)*, số 4: *“... sám hối trong ngôn ngữ thần học và tu Đức Kitô giáo, có nghĩa là khổ chế, nghĩa là một nỗ lực cụ thể và thường ngày của một người, nhờ ân sủng của Thiên Chúa trợ giúp, nhằm từ bỏ mạng sống mình vì Đức Kitô, như là phương thế duy nhất để lấy lại nó; một nỗ lực lột bỏ con người cũ mặc lấy con người mới; một nỗ lực nhằm khắc phục nơi chính mình những gì thuộc về xác thịt để cho những gì thuộc thần khí có thể vượt thắng; một nỗ lực liên tục nhằm vươn lên từ những gì thuộc hạ giới để tới những gì thuộc thượng giới nơi Đức Kitô đang ngự trị. Như thế sám hối là sự hoán cải di chuyển từ con tim đến hành động, và sau cùng tới toàn thể đời sống người Kitô hữu.”*

trị nhân bản đích thực, nhất là cách sống chung trong tình huynh đệ, biết cộng tác và đối thoại với mọi người.” (Sắc lệnh Tông Đồ giáo dân số 29).

- Xây dựng cộng đoàn “*Hiệp thông Lời Chúa*”: Hiểu biết và tiếp cận Lời Chúa (học hỏi Kinh Thánh), sống và thực hành Lời Chúa (Đọc, lắng nghe, cầu nguyện, áp dụng...) là con đường, là phương thế tối hảo để xây dựng sự hiệp thông: “*Kinh Thánh là cuốn sách của dân Chúa, mà trong khi lắng nghe, họ vượt qua được sự phân tán và sự chia rẽ để tiến tới sự hiệp nhất. Lời Chúa hiệp nhất các tín hữu và làm cho họ trở thành một dân duy nhất.*”²².

- Xây dựng cộng đoàn “*Hiệp thông Phụng vụ*”: Nhờ Phụng vụ và qua Phụng vụ chúng ta được hiệp thông với Thiên Chúa, được gặp gỡ Đức Kitô... Một cộng đoàn cử hành Phụng vụ sốt sắng, nghiêm túc, chẵn chu... sẽ là một cộng đoàn hiệp thông trọn hảo: “*Nhập thể, không chỉ là sự kiện mới mẻ duy nhất trong lịch sử, nhưng còn là cách thức được Thiên Chúa Ba Ngôi chọn để mở ra con đường hiệp thông. Đức tin Kitô giáo là cuộc gặp gỡ Đức Kitô hằng sống, nếu không, đó không phải là đức tin.*

Phụng vụ bảo đảm cho chúng ta có được cuộc gặp gỡ đó. Một ký ức trống rỗng về Bữa Tiệc Ly sẽ chẳng ích gì cho chúng ta. Chúng ta cần hiện diện trong bữa ăn này, để có thể nghe Lời Chúa, để ăn Mình và uống Máu Người. Chúng ta cần Người. Trong bí tích Thánh Thể và trong tất cả các bí tích, chúng ta chắc chắn có thể gặp gỡ Chúa Giêsu và cảm nhận được quyền năng của mầu nhiệm Vượt Qua.”²³.

- Xây dựng cộng đoàn “*Hiệp thông bác ái*”: Chỉ thực sự là một “cộng đoàn hiệp thông” khi toàn thể cộng đoàn sống tình bác ái huynh đệ, dần dần phục vụ mọi người, sẵn sàng biết mở lòng nhạy cảm trước nỗi đau của đồng loại và sẵn sàng cúi xuống “rửa chân” cho những người bất hạnh: “*Không hề là chuyện nhỏ khi thánh Phaolô khuyến khích các môn đệ của ngài sống tình yêu thương “đối với nhau và đối với mọi người” (1 Tx 3,12) vì nhận thấy rằng các cộng đoàn Kitô hữu tiên khởi đang bị cám dỗ muốn hình thành các nhóm khép kín và tách biệt. Cũng vậy, cộng đoàn của thánh Gioan được yêu cầu phải đón tiếp các anh em khác “dù họ là những người xa lạ” (3 Ga 5). Bối cảnh này giúp chúng ta hiểu rõ hơn ý nghĩa của dụ ngôn người Samari nhân hậu: tình yêu không phân biệt người anh em khốn khó đến từ nơi này hay nơi kia. Bởi vì “tình yêu phá tan xiềng xích trói buộc khiến chúng ta bị cô lập và chia rẽ để từ đó xây nên những nhịp cầu. Tình yêu giúp chúng ta làm nên một đại gia đình, nơi ai cũng cảm thấy như ở nhà mình... Tình yêu ứa trào lòng thương xót và phẩm giá*”²⁴.

- Xây dựng cộng đoàn “*Hiệp thông sứ vụ*” (Truyền giáo): Một cộng đoàn nhiệt thành dần thân cho công cuộc truyền giáo sẽ làm chứng tích cực về bản chất thánh thiện, duy nhất của Giáo Hội; và đồng thời củng cố mối giây hiệp thông trong cộng đoàn: “*Như thế, rõ ràng là hoạt động truyền giáo gắn liền mật thiết với bản chất của Giáo Hội, hoạt động đó ... mở rộng để đưa đến thành toàn sự hợp nhất mang tính công giáo, được nâng đỡ bởi tính cách tông truyền, thể hiện ý nghĩa cộng đoàn của hàng Giáo phẩm, làm chứng, truyền đạt và làm tăng triển sự thánh thiện của Giáo Hội. (...). Do đó, vì sứ mệnh truyền giáo đòi hỏi, tất cả những ai đã chịu phép Rửa Tội đều được kêu gọi quy tụ vào một đoàn chiên duy nhất, và như thế họ có thể cùng nhau làm chứng về Chúa Kitô, Chúa của họ, trước mặt muôn dân...*” (Sắc lệnh Truyền Giáo số 6).

²² ĐGH PHANXICÔ, *Tự sắc Aperuit Illis (Thiết lập Chúa Nhật Lời Chúa)*, số 4

²³ *Id.*, *Tông thư Desiderio Desideravi (Về đào tạo phụng vụ cho Dân Thiên Chúa)*, số 10-11.

²⁴ *Id.*, *Thông điệp Fratelli Tutti (Về tình huynh đệ và tình bằng hữu xa hội)*, số 62.

3. Củng cố và phát triển sự Hiệp thông (Nghệ thuật chăm sóc mục vụ hiệp thông):

3.1. Đào tạo những “con người hiệp thông”: Đào tạo chủng sinh, tu sĩ, giáo lý viên, chức việc, các hội đoàn... Không thể xây dựng được một “nền mục vụ hiệp thông” khi không có những “chuyên viên hiệp thông”, như cách Đức Giáo Hoàng Phanxicô gọi mời các tu sĩ trong “Năm đời sống thánh hiến”: *“Các tu sĩ và những người tận hiến được mời gọi trở nên những “chuyên viên hiệp thông.” Vì thế tôi mong rằng “linh đạo hiệp thông” mà thánh Gioan Phaolô II đã chỉ ra, sẽ trở thành thực tại, và anh chị em sẽ là những người đầu tiên đón nhận “sự thách đố lớn lao ở trước mặt” trong ngàn năm mới: “làm cho Giáo hội là ngôi nhà và trường học của hiệp thông.”*²⁵.

3.2. Tìm kiếm và quy tụ các thành phần, đối tượng đang ở ngoài “mạng lưới hiệp thông” để trở thành một đàn chiên duy nhất: khô đạo, rớt đạo, nghèo túng, dự tòng - tân tòng, công nhân, giới trẻ, người di cư, các bệnh nhân... Giáo phận chúng ta, cho tới năm 2022 này, con số giáo dân chỉ có 77.334 trên tổng số dân của 3 tỉnh Quảng Ngãi, Bình Định, Phú Yên là 4.863.000. Nhưng thử hỏi, trong số 77 ngàn tín hữu đó, thật sự là những người “hiệp thông trọn vẹn với Chúa Kitô, với Giáo Hội... được bao nhiêu? Vì thế, những người rớt đạo, lơ đạo, chối đạo, bỏ đạo... cùng với hơn 4 triệu anh em ngoại đạo... tất cả họ đều phải được trở về hiệp thông với Chúa, hiệp thông trong đức tin và hiệp thông với Giáo Hội. Đây không bao giờ là “chuyện nhỏ” mà phải là ưu tiên hàng đầu của chúng ta, như “dự phóng mục vụ” ngày nào của Chúa Giêsu: *“Tôi còn những chiên khác không thuộc ràn này. Tôi cũng phải đưa chúng về. Chúng sẽ nghe tiếng tôi. Và sẽ chỉ có một đoàn chiên và một mục tử”* (Ga 10, 16); cũng là lý tưởng, là mục tiêu mà Giáo Hội phải đạt tới như khẳng định của Lumen Gentium: *“tuy chưa thực sự bao gồm toàn thể nhân loại và thậm chí chỉ là một đoàn chiên nhỏ, lại chính là hạt mầm đầy năng lực của sự hợp nhất, của niềm hy vọng và ơn cứu độ cho toàn thể nhân loại.”* (GH số 9).

3.3. Vận dụng các phương tiện truyền thông để phục vụ sự hiệp thông: định hướng tốt, cung ứng đầy đủ các dữ liệu, thông tin, sách báo... tốt lành, thiện ích; vận dụng đúng và thích hợp công cụ truyền thông vào các lãnh vực văn hóa, giáo dục – đào tạo, giáo lý, phụng vụ... Tuy nhiên, phương thể trần gian nào cũng có hai mặt tích cực và tiêu cực. Trong Thư chung tháng 10/2022 vừa qua, HĐGMVN đã lưu ý: *“Người tín hữu cần tiếp cận và sử dụng các phương tiện truyền thông để hoà nhập với thế giới hiện đại, trau dồi kiến thức và học hỏi Lời Chúa... Truyền thông phải là phương tiện kết nối con người trong tình thân nghĩa, chứ không phải để gieo rắc hoang mang chia rẽ, thậm chí gây thù hận và đẩy người khác đến đường cùng.”*

3.4. Mở rộng các “chân trời hiệp thông”:

- Trân trọng và bảo tồn di sản văn hóa, truyền thống của quá khứ (Hiệp thông văn hóa): *“Bởi vậy, bất cứ điều gì tốt đẹp đã được gieo vãi trong tâm trí con người, hay trong những nghi lễ và văn hoá riêng của các dân tộc, sẽ không bị hủy bỏ, nhưng được chữa lành, thăng tiến và hoàn thiện để Thiên Chúa được tôn vinh, mà quý phải nhục nhã và con người được hạnh phúc”* (TG số 9).

- Bảo vệ môi sinh (Hiệp thông với thiên nhiên): *“Mọi vật được tạo dựng trên thế giới này đều phải lệ thuộc: “Lạy Chúa Tể là Đấng yêu sự sống, vì mọi loài đều là của Chúa”* (Kn 11,26). Đây

²⁵ ĐGH PHANXICÔ, *Tông thư gửi tất cả các người thánh hiến dịp cử hành năm của đời sống thánh hiến*, mục tiêu thứ hai.

là nền tảng cho xác tín của chúng ta, như một phần của vũ trụ, được Chúa Cha mời gọi đi vào trong hiện hữu, tất cả chúng ta được liên kết bởi những mối dây liên kết vô hình và cùng nhau tạo nên một gia đình đại đồng, một sự hiệp thông cao cả thúc đẩy trong chúng ta sự tôn trọng thánh thiêng, yêu thương và khiêm tốn.” (Laudato Sí số 89).

- Cởi mở và hợp tác xây dựng xã hội (Hiệp thông trong tương quan xã hội, chính trị): “Sau hết, tình yêu thúc đẩy chúng ta hiệp thông với hết mọi người. Không ai có thể trưởng thành và đạt tới mức thành toàn khi sống tách biệt người khác. Bởi tính năng động của nó, tình yêu đòi ngày một mở rộng, ngày càng có khả năng đón nhận người khác, bằng cách thực hiện một cuộc phiêu lưu không ngừng nghỉ làm cho tất cả các vùng ngoại vi cùng hướng đến cảm thức thật sự thuộc về nhau. Như Đức Giêsu đã nói với chúng ta: “Tất cả anh em đều là anh em với nhau”(Mt 23,8) (Fratelli Tutti số 95)....

4. Để toàn thể giáo phận tập chú vào chủ đề Hiệp Thông:

4.1. Cầu nguyện cho chương trình “mục vụ hiệp thông”: Đọc Kinh cầu nguyện cho Thượng Hội Đồng (Adsumus Sancte Spiritus) xuyên suốt trong thời gian Thượng Hội Đồng cho tới khi kết thúc như khuyến dụ của Thượng Hội Đồng: “Đối với hành trình Hiệp hành từ năm 2021 đến 2023, chúng tôi đề nghị lời kinh được đơn giản hóa sau đây, để bất kỳ nhóm nào hay cộng đoàn phụng vụ nào cũng có thể nguyện kinh dễ dàng hơn.” (VADEMECUM).

Các cộng đoàn, Dòng tu, hội đoàn, đoàn thể... có thể lựa chọn các hình thức cầu nguyện khác tùy sáng kiến...

4.2. Đề tập trung và gây chú ý thường xuyên cho cộng đoàn về chương trình “mục vụ hiệp thông” cần có:

- Một chủ đề (như một khẩu hiệu) để tóm kết và tập trung nội dung ý nghĩa và đường lối hoạt động. Xin được đề nghị chủ đề “MỘT CÂY NHO MỘT THÂN MÌNH” (Ga 15,5; 1 Cr 12,27).
- Một “bài ca chủ đề”: đề nghị bài ca: TRONG MỘT THÂN NHO” (đính kèm)...

Kết: Hiệp thông chính là đây !

Trước khi khép lại câu chuyện chia sẻ hôm nay, tôi có thể mạnh dạn xác nhận: mục vụ hiệp thông chính là đây; chính là cuộc Đại Hội HĐMV của Giáo phận chúng ta hôm nay. Bởi vì đây chính là khẳng định của Thượng Hội Đồng Giám Mục thế giới lần thứ XVI trong tài liệu “Cầm Nang cho Thượng hội đồng về tính hiệp hành”: “Nhờ Bí tích Rửa tội, tất cả chúng ta đều được mời gọi tham gia tích cực vào đời sống của Giáo hội. Trong các giáo xứ, các cộng đồng Kitô hữu nhỏ, các phong trào giáo dân, các cộng đoàn tu trì, và các hình thức hiệp thông khác, nam nữ, trẻ già, tất cả chúng ta được mời gọi lắng nghe nhau để nhận ra sự thúc đẩy của Chúa Thánh Thần, Ngài đến để hướng dẫn những nỗ lực nhân loại của chúng ta, thổi sinh khí vào Hội thánh và dẫn chúng ta vào sự hiệp thông sâu xa hơn cho sứ mạng của chúng ta trong thế giới.”²⁶

Tuy nhiên, mọi người chúng ta ở đây đều là những kẻ yếu đuối và tội lỗi, chính vì thế, chúng ta không cậy dựa vào sức riêng, vào sự thông minh con người hay lý lẽ trần tục, mà hãy như cách của VADEMECUM: “Được soi sáng bởi Lời Chúa và hiệp nhất trong lời cầu nguyện, chúng ta sẽ có thể phân định các diễn trình để tìm kiếm thánh ý Chúa và theo đuổi các con

²⁶ VADEMECUM, 1.2 Hiệp hành là gì ? Bối cảnh cho Thượng hội đồng này.

đường mà Thiên Chúa kêu gọi chúng ta - hướng tới sự hiệp thông sâu sắc hơn, tham gia đầy đủ hơn và với tinh thần cởi mở hơn để hoàn thành sứ mạng của mình trong thế giới.” (VADEMECUM 1,2).

Chính trong tinh thần đó, xin mời toàn thể cộng đoàn cùng đứng lên đọc chung với nhau kinh Adsumus Sancte Spiritus vừa lưu ý ở trên:

*Lạy Chúa Thánh Thần,
này chúng con đến trước nhan Chúa,
khi cùng nhau tụ họp nhân danh Chúa.
Chỉ có Chúa là Đấng hướng dẫn chúng con,
xin hãy ngự trị trong tâm hồn chúng con;
xin dạy chúng con lối đường phải đi
và cách bước đi trên lối đường đó.*

*Chúng con yếu đuối và tội lỗi,
xin đừng để chúng con gây xáo trộn.
Đừng để chúng con u mê sa ngã đường làm
cũng đừng để chúng con làm theo thiên kiến.*

*Xin giúp chúng con tìm thấy nơi Chúa sự hiệp thông giữa chúng con
để chúng con có thể cùng tiến đến cuộc sống vĩnh cửu
và không lạc xa khỏi con đường chân lý và ngay thật.*

*Chúng con cầu xin Chúa,
là Đấng hoạt động mọi nơi mọi thời,
trong sự thông hiệp với Chúa Cha và Chúa Con,
mãi mãi đến muôn đời.
Amen.*

TRONG MỘT THÂN NHO

(Ga 15, 1-5)

Son Ca Linh

① Được liên kết trong một Thân Nho, chúng
② Được liên kết trong một Nhiệm Thể, "

con tạ ơn Chúa. Được liên kết trong tình yêu
Được liên kết trong một Giáo
Ngài, chúng con xin cảm tạ. Được gọi
Hội, Được sai
tới chính nguồn sự sống, chúng con tạ ơn
đi đi làm nhân chứng,
Người. Và được dẫn tới nguồn cứu
Và được dẫn tới hưởng mắt
rồi, chúng con xin tạ ơn. ĐK. Giê - Su
cha
Ki - Tô là Thân Nho, là sức sống, là Tình Yêu kết hiệp muốn
người. Xin cho con mãi là ngành nho đơm xịnh
tươi và bốn mùa kết trái đơm hoa.

Lm. Giuse Trương Đình Hiền

